

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, dn. 4 listopada 2004 r.

36646

RPO-424604-II/02/P.S.

Pan
Karol Napierski
Prokurator Krajowy
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję, iż w związku z wnioskiem Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” podjąłem działania dotyczące mających miejsce w dniach 26 - 30 listopada 2002 r. interwencji Policji i pracowników firm ochrony mienia w stosunku do osób prowadzących akcję protestacyjną w obronie swoich miejsc pracy przed byłą Fabryką Kabli w Ożarowie Mazowieckim.

Analiza akt postępowania przeprowadzonego w powyższej sprawie w Prokuraturze Rejonowej w Pruszkowie (sygn. akt 4.Ds.2040/02) nasunęła następujące uwagi i spostrzeżenia:

Przedmiotowe postępowanie prowadzone było w kierunku przestępstw z art. 231 § 1 Kk - w odniesieniu do funkcjonariuszy Policji oraz art. 50 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. Nr 114, poz. 740 ze zmianami) w związku z art. 158 § 1 Kk w zw. z art. 11 § 2 Kk - w odniesieniu do pracowników firmy ochrony mienia.

W toku postępowania zebrano bardzo obszerny materiał dowodowy - przede wszystkim w postaci zeznań uczestników protestu, funkcjonariuszy Policji, pracowników firmy ochrony mienia oraz innych świadków zdarzeń. W postępowaniu dopuszczono także dowód z taśm wideo z nagraniami zdarzeń wykonanymi przez różnych operatorów (stacje telewizyjne, Policję, osobę prywatną).

Na podstawie tak zebranego materiału dowodowego Prokurator Rejonowy w Pruszkowie wydał w dniu 27 listopada 2003 r. postanowienie o umorzeniu śledztwa. Jako podstawę tego postanowienia przyjęto niewykrucie sprawców czynów zabronionych z art. 231 § 1 oraz z art. 50 powołanej ustawy o ochronie osób i mienia polegających na: bezzasadnym użyciu siły fizycznej - biciu pałką służbową, kopaniu oraz wyzywaniu słowami wulgarnymi - przez policjantów i pracowników firmy ochrony mienia jak również użyciu gazu łzawiącego przez ochroniarzy na szkodę osób prowadzących protest. Postanowienie powyższe zostało utrzymane w mocy przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie postanowieniem z dnia 21 czerwca 2004 r. (sygn. akt. II. Kp. 142/04).

W kwestii dotyczącej niewykrucia sprawców tych czynów, ustalenia prokuratora, zawarte w postanowieniu o umorzeniu śledztwa, zaaprobowane następnie przez sąd, należy uznać - co do zasady - za słuszne.

Należy jednak podnieść zastrzeżenia co do faktu, iż w postanowieniu tym nie zostały zindywidualizowane szkody poniesione przez poszczególnych pokrzywdzonych - co wynikało z nieustalenia charakteru obrażeń, poniesionych przez poszczególne osoby (pomimo zebrania dokumentacji medycznej tych obrażeń w odniesieniu do części pokrzywdzonych) i mogło skutkować przyjęcie niepełnej kwalifikacji prawnej czynów. W postanowieniu tym nie odniesiono się ponadto do zarzutów zniszczenia mienia osób pikietujących zawartych w pisemnych zawiadomieniach o przestępstwie.

Niezależnie jednak od powyższych mankamentów wydaje się, iż poza sferą zainteresowania organów prowadzących postępowanie pozostały istotne - z punktu widzenia prawa karnego - kwestie.

Przede wszystkim należy podkreślić, iż akcja protestacyjna prowadzona w Ożarowie Mazowieckim w obronie miejsc pracy w likwidowanej fabryce kabli trwała od kwietnia 2002 r. Od początku była to akcja legalna w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. - Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. nr 51, poz. 297 ze zmianami). W szczególności, nie została wydana decyzja zakazująca zgromadzenia publicznego, o której mowa w art. 9 ustawy - Prawa o zgromadzeniach; pikieta nie została także rozwiązana w trybie art. 12 tej ustawy. W tym zakresie szczególne znaczenie mają zeznania burmistrza Ożarowa Maz., Pana Kazimierza Stachurskiego (k. 214 i następne). Niezależnie zatem od wywodów prokuratora zawartych w tym przedmiocie w uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu śledztwa stwierdzić należy, iż jedynie uprawniony na podstawie powołanej ustawy - Prawo o zgromadzeniach organ do wydania zakazu prowadzenia akcji protestacyjnej względnie o jej rozwiązaniu - takiej decyzji nie wydał. W tym kontekście rozważenia wymagało, czy działanie firmy ochrony mienia podjęte w nocy z 26 na 27 listopada 2002 r. nie wyczerpywało znamion przestępstwa z art. 50 ustawy o ochronie osób i mienia i wykroczenia z art. 52 § 1 pkt 1 Kw. W toku postępowania nie zebrano nadto danych przemawiających za uznaniem, iż pikieta prowadzona była na terenie prywatnym, co

mogłoby usprawiedliwiać użycie do jej likwidacji pracowników agencji ochrony mienia wynajętych przez właściciela tego terenu.

Wydaje się, iż z powyższego punktu widzenia prokurator powinien dokonać oceny decyzji o zaangażowaniu sił Policji. Oczywistym jest bowiem, iż - wbrew treści informacji z dnia 4 grudnia 2002 r. nadesłanej Prokuraturze Rejonowej w Pruszkowie przez I Zastępcę Komendanta Stołecznego Policji (k. 179 i n.) - funkcjonariusze decydujący o zaangażowaniu Policji mieli pełną świadomość legalności protestu. Gdyby było inaczej wówczas to Policja, a nie firma ochrony mienia, miałaby obowiązek usunięcia pikiety jako prowadzonej niezgodnie z prawem. Decyzja o użyciu sił Policji zapadła zatem nie dlatego, że pikietujący naruszali prawo a dlatego, że spodziewano się, iż na skutek działań pracowników ochrony może dojść do poważnego zakłócenia porządku prawnego. Podejmujący w tym zakresie decyzję mieli ponadto pełną świadomość tego, iż pracownicy firmy ochrony mienia będą mieli za zadanie umożliwienie wjazdu do fabryki.

Niezależnie od powyższych rozważań - w mojej ocenie - ustalenie przez prokuratora, iż poszczególni, niemożliwi do zidentyfikowania, funkcjonariusze Policji i pracownicy firmy ochrony mienia dopuścili się przestępstw podczas zdarzeń w dniach 26-30 listopada 2002 r. w Ożarowie Mazowieckim, powinno stanowić podstawę do rozważenia odpowiedzialności dowódców poszczególnych oddziałów obu formacji, wynikającej z braku należytego nadzoru. Ponadto, ustalenie to winno - moim zdaniem - stanowić podstawę do wystąpienia przez prokuratora w trybie art. 27 ustawy o prokuraturze do odpowiednich organów, w tym w szczególności do organu koncesyjnego - w odniesieniu do uchybień stwierdzonych w działaniu firmy ochrony mienia.

Przekazując powyższe uwagi i spostrzeżenia zwracam się z uprzejmą prośbą o polecenie zbadania przedmiotowej sprawy oraz o poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku i ewentualnie podjętych działaniach.

W załączeniu przesyłam akta oznaczone sygn. 4.Ds.2040/02 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie.

Z wyrazami szacunku

/-/